

לא נתנו לאריק שרון לפקד על צה"ל - אז עכשיו

הוא מנהל את צה"ל מכס היו"ר של ועדה פרלמנטרית

הסוף - דמנבל

לתנאי צה"ל — ורק כאשר כל התנאים הללו ימולאו, לאשר.

מאחר שאריק הוא בעלה-מיקצוע היחיד באותה ועדה — ובכנסת בכלל — בכל הנוגע לצבא, הופך עליידי כך אריק שרון המחליט הכימט-ביולוגי של כל רכישה או הוצאה כספית של צה"ל. אריק הפך סופר-רמטכ"ל. ניצחון נוסף של אריק במלחמתו עם שריהביטחון, היה בנושא המיכרוזים. עד היום היה נושא זה של מישרד-

לי ?! "זה קישקוש מוחלט". אתם לא יודעים על מה אתם מדברים. "במטכ"ל לא יודעים מה הם בעצם רוצים". היו מנתחלקם של אלירום ושני קצינים נוספים שהיו עימו, בדרגות אלוף-מישנה וסגן-אלוף.

לקצינים אלה, וכן לשרהביטחון שמעון פרס, שלו הם מדווחים על ישיבותיהם עם הוועדה, הסתבר כי לראשונה בתולדותיה יושב בה קצין בכיר הבקיא בחומר המוגש לו, ואשר לו דיעה מגובשת משלו על כל פריט ונושא המועלים לדיון.

שאר חברי הוועדה, אשר אינם אנשי-צבא מיקצועיים, תפסו במהירות את העיקרון של אריק. לאמיתו של דבר הם היו צריכים מאוד לתופעה כמו אריק כדי לשאול שאלות, להשיג השגות ולחדל להיות אוטומטים המאשרים כל סעיף, מבלי להבין תמיד מה הם מאשרים.

לגישה החדשה של אריק סייעה עובדה נוספת. עד עתה היו הקצינים שהופיעו בפניהם נציגיו של שרי הביטחון לשעבר משה דיין. כיום אלה הם נציגיו של שרי הביטחון שמעון פרס. מפני דיין פחדו גם חברי האופר זיכיה, ובעיקר חברי מיסלגת-ישלו בוועדה, מפני פרס לא פוחד איש.

קציני צה"ל, עד לדרגת אלוף-מישנה, יצטרכו בקרוב לוותר על הנהגה אישית שלהם. זוהי רק אחת ההצעות אשר הועלו בוועדה, המסעירה בימים אלה את חוגי צה"ל, משרד הביטחון והכנסת — ועדת-המישנה לתקציב-הבטחון, בראשותו של אריק שרון.

עם הקמת צה"ל, לא עלה על דעת איש מהקצונה הבכירה, מלבד הרמטכ"ל דאז יעקב דורי, שחייל עברי ישמש איפסם כנהג צמוד. אלופים וסגני-אלופים (או לא

הקורבן הראשון: נהגו של הסגן-אלוף

היתה עדיין דרגת אלוף-מישנה קיימת), נהגו בעצמם את כליה-רכב שהופקדו בידיהם.

כאשר מונה יגאל ידין כרמטכ"ל, הוא החליט כי לכל קצין בכיר יהיה נהג. "למדינה שווה יותר שהקצין הבכיר יוכל לחשוב בדרך על עבודתו ועל צה"ל, מאשר על הנהיגה והכביש", טען אז ידין בעוררו, עם החלטה זו את אחד הוויכוחים הסוערים הראשונים בצבא.

מאז ועד היום, הפכה תמונת הנהג הממתין לקצין או לאשתו, ליד הבית, במיגרסה-החנייה של המטכ"ל או ליד הסופרמרקט, מחזה שכיה ומובן-מאליו.

לכל קצין, מדרגת סגן-אלוף ומעלה, יש נהג צמוד, ולעיתים שניים: האחד נהג עורפי, והשני המלווה את הקצין בשטח. קצינים בדרגות נמוכות יותר, אשר לא הצליחו לקבל נהג צמוד, התחלקו שניים-שניים בנהג אחד. מדי-פעם היה מופיע במערכות העיתונים מיכתב, בו זעק אורח חמס כנגד העובדה שנהג-צבאי נשא את סלי אשת הקצין לחנות, או לקח את ילדי הקצין לבית-הספר.

עד שבאה פרשת אלוף אלי זעירא, בה הואשם האלוף בין השאר בכך שניצל את נהגו לעבודות פרטיות — והבעייה התעוררה במלוא חריפותה, נשמעו קריאות לבטל את מושג נהג-הקצין, או הנהג הפרטי. לעומת זאת טענו מחיבי הנהגים, ולא בלי מידה רבה של צדק, כי לאשת הקצין ולמישפחתו מגיע פיצוי מסוים, ודווקא בדמות נהג כזה, על אותם ימים ולילות שבהם נגזל הבעל ממישפחתו בתוקף תפקידו.

נימוק רציני יותר, של אלה שחייבו את תופעת הנהגים הצמודים, היה כי קצינים רבים וטובים יעזבו את צה"ל אם יינטל מרעיתם הנהג המישפחתי.

אולם לא כך סבורה הוועדה שבראשותו של אריק, בוועדה-המישנה לתקציב-הביטחון חברים, בין השאר, אנשים תקיפים כח"כ יצחק נבון (מערך) וישראל וועדה-הקצין, ח"כ ישראל קרגמן (מערך) וישראל וועדה-הכספים, ד"ר יהודה בן-מאיר (מסד"ל) ופרופסור משה ארנס (ליכוד).

הצעתם בעניין נהגי הקצינים בצה"ל, אשר יש לה סיכוי רב להתקבל עליידי ועדות-הכספים והחוקר-הביטחון של הכנסת, וכן עליידי המטכ"ל, תעורר ללא ספק מחומה בתגובה, ותגרום לפרישת קצינים ולהתמרמרות רבה מצד אחרים.

אולם הצעה זו, על כל הרעש הציבורי שהיא תעורר, היא רק אחת משורה שלמה של הצעות, שהוגשו עליידי הוועדה של אריק והתקבלו עליידי שתי הוועדות, המכונות בסלנג הפוליטי כנסת-וואט, בישיבתן המשותפת שהתקיימה בשבוע שעבר בחדר-הישיבות של המטה-הכללי בתל-אביב.

לפתע הסתבר לשליטנות צה"ל ומישרד-הביטחון כי חייהם, שחיו קלים מאוד עד כה בכל הנוגע לאישור

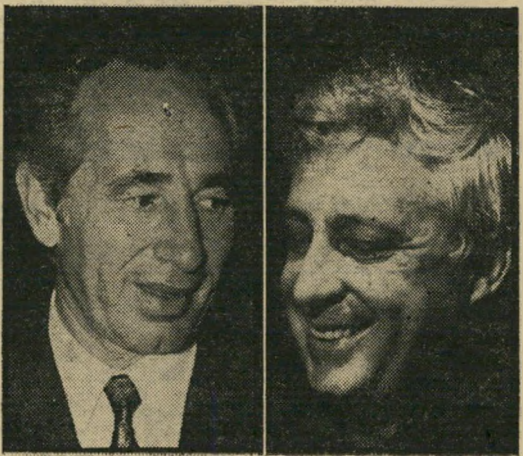
חיילים באילת יגורו במלונות הפאר

תוכניות והחלטות, יהיו — מרגע מינויו של אריק כיושב-ראש ועדת-המישנה — חיים קשים ביותר.

עד כה היו מופיעים בפני הוועדה קצינים, נציגי שרי הביטחון, מציגים בפניה תוכניות מעורפלות, משתמשים במונחים ומושגים שלא היו ברורים לכל חברי הוועדה, וזוכים באמונה העיוורת ובאישורים אוטומטיים.

כאשר הופיע לראשונה תת-אלוף משה אלירום, נציג שריהביטחון, בפני הוועדה, בראשותו של אריק, הוא נהגם. ביטויים כמו "אני לא מאמין לך", "מה אתה מספר

דוגמה טובה להתעוררות שחלה בנושא של ביקורת הרשות המחוקקת על מישרד-הביטחון, ביקורת אשר היתה בבחינת טאבו מוחלט כימעט משך למעלה מ-20 שנה, היא אותו פרק בתקציב הביטחון המוקדש לבינוי, מיליונים רבים של לירות נדרשו עליידי שריהביטחון לעבודות בינוי. אריק התנגד. הוא דרש לא לאשר כל

שרון פרס

צוחק הצוחק אחרון

בינוי בצה"ל, לבד מנושאי בינוי הדרושים לצרכי מלחמה ומיגון.

בהצעת התקציב הופיע פרק אשר עסק בבניית מגורים לחיילי חיל-הים באילת. אריק טען כי אפשר לקחת את מלונות אילת הריקים מתיירים ולשכן בהם חיילים.

נציגי מישרד-הביטחון התנגדו להצעתו של אריק בנושאי הבינוי. גם יושב-ראש הישיבה, ח"כ קרגמן, התנגד להן. אולם משהבין קרגמן כי הוועדה עומדת לתמוך באריק, ויתר, ובכך עשה היסטוריה.

לראשונה מאז קם פורום זה של כנסת-וואט, הממלא את מקום מליאת הכנסת באישור תקציב-הביטחון, נדחתה החלטה בנושא שהוצג עליידי מישרד-הביטחון. במקום אשר — הוחלט כי ועדת-המישנה של אריק תדון בנושא ותביא מסקנות סופיות לישיבת הכנסת-וואט.

פירושה של החלטה זו — סטיריליזציה לשרהביטחון. אין ספק כי אילו היה זה ניצחון היחיד של אריק שרון, היה שמעון פרס יכול להיות מאושר. אולם אריק יצר דפוסים חדשים ביחסים בין מערכת-הביטחון לבין הכנסת, דפוס-יבקה שלהם מתנגד פרס.

ועדות-הכנסת צריכות לאשר כל רכש של צה"ל, תחל בעגבניה במיסגרת מזון החיילים וכלה בתותח המורכב ביותר. עד כה היו אנשי הוועדה מקבלים את הצעות מישרד-הביטחון כחינת, "כזה ראה וקדש". מישרד-הביטחון לא טרח כלל לפרט בהצעותיו את מהות הרכישה, סוגה ופירושה האופרטיבי.

ועדות-הכנסת החליטו, בעקבות מלחמה עיקשת של אריק, לחייב את צה"ל להסביר ולהעמיד לדיון מעמיק כל פריט של רכישה, לבדוק היטב את נחיצותו והתאמתו

אריק הסתער על נושא זה בחמת-זעם, ואילץ את ועדות-הכנסת לקבוע הקמת ועדה נרחבת, בה ישתתפו חברי הוועדה שלו ועוד שני חברי-כנסת, שעדיין לא נקבע מי הם (אם כי נקבע כבר שהאחד יהיה ממסאי וחאחר ממסאים), אשר תעלה פיתוחות לנושא זה.

החלטה זו של הוועדות היתה בגדר גיפסה, אלגנטית אומנם, למישרד-הביטחון, ורמזה על ביובו הכספים המחפיר בתחום זה — החל בבניית קו ברילב וכלה בבניית הביצורים החדשים ברמת-הגולן.

אריק דרש גם כי קצינים מיקצועיים יופיעו, על פי דרישת הוועדה שלו, בכל נושא שהוועדה תבקש בו הסברים. בעוד שעד כה היו מופיעים בפני חברי-הכנסת רק שלושת הקצינים הקבועים לנושא זה, הוזמן עד היום מיספר רב של קצינים, ביניהם האלוף ישראל טל ומנכ"ל הרשות לפיתוח אמצעי-לחימה, כמורכב ערכה הוועדה שלו סיוור-ביקורת במפעלי התעשייה הצבאית — גם זה תקדים שלא נשא חן בעיני שריהביטחון.

כאשר דנה הוועדה ברכש של צה"ל, הצליח אריק להוציא את קציני הצבא משלוות-נפשם, בהצביעו בפניהם על תופעות של הצטיידות אדירה, חסרת-הבחנה, בנושאים מסוימים, ועל כמיות וסוגי נשק המיותרים, לדעתו. שיטתו החדשה של אריק בטיפול בתקציב-הביטחון נסכה אומץ גם בליבו של ח"כ משה ארנס, המדען שבין חברי-הוועדה. בעוד שאריק בקיא היטב בכל הנוגע לחילות-היבשה, גילה ארנס בקיאות גדולה בנושאי אוויר וים, והצליח להוכיח הן לעמיתיו בוועדה והן למישרד הביטחון כי רכישות רבות הנערכות בחו"ל הן בבחינת ביזבוז, וכי ניתן לייצר אותם פריטים עצמם גם בארץ, ללא מאמץ מישקי גדול.

תפנית משמעותית חלה גם בהתייחסותה של הי וועדה לתקציבים של השנים הבאות, לא רק לתקציב השנה הנוכחית המונח על שולחנה. מישרד-הביטחון ביקש לאשר, נוסף לתקציב בן 16 מיליארד לירות, תקציב נוסף של כ-200 מיליון לירות, אשר נועד לכסות פרויקטים שהוחל בהם השנה ואשר ביצועם יגלוש לשנים הבאות.

אריק החליט להיכנס לנושא זה, ודרש ממשרד-הביטחון להצביע על כל פרויקט, בניית או רכישת, המשתרע על פני יותר משנה אחת, ולהסביר את היקפו, מחירו ותוכניתו.

החלטות אשר הגישו ל-42 חברי ועדות-הכספים

כל עבודה ביטחונית תבוצע רק במיכרוז

והחוקר-הביטחון את הקפה המתק בכוסות הפלסטיק, בישיבה שנערכה בשבוע שעבר, היו עדות לישיבה היסטורית שנמשכה פחות משעתיים, ואשר בה ניטל השליטון המוחלט מידי שריהביטחון, בכל הנוגע לצה"ל ולמישרד הביטחון.

בישיבה זו קבע אריק שרון עובדה בעלת השלכות צבאיות ופוליטיות, למרות שצה"ל והממשלה אינם רוצים בשיבתו לצבא, כאלוף בשירות פעיל או כבעל מינוי חירום. הוא חזר לצה"ל מעמדת-כוח חשובה — כמחליט והקובע הכימט-ביולוגי על כל אגורה לה יודק צה"ל לשם חימוש, הצטיידות, התפתחות והתעצמות.